

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita B. Stanislai Kostkae Poloni E Societate Iesv

Sacchini, Francesco

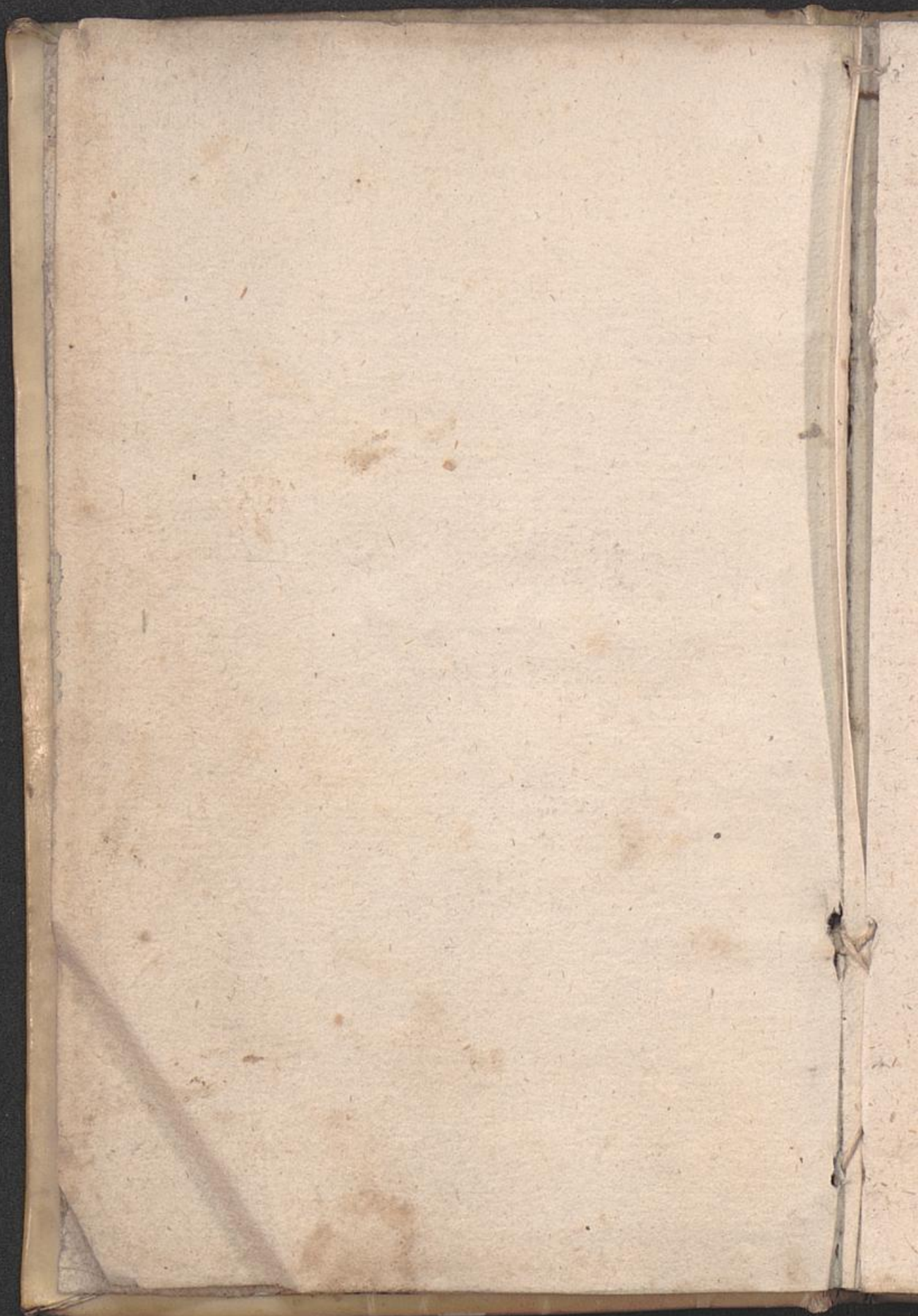
Ingolstadii, 1611

urn:nbn:de:hbz:466:1-41925

Th
2362

Th. 2362.

2 K, 25.

VITA
B. STANISLAI
KOSTKÆ POLONI
E SOCIETATE IESV,

Lib. Coll. Soc. Iesu Paderborn. a. 1612
AVTORE
FRANCISCO SAC-
CHINO, SOC.^{TIS} EIVSDEM
SACERDOTE.

Cum gratia & privilegio Cæsar. Maiest.

INGOLSTADII,
EX TYPOGRAPHEO ADA-
MI SARTORII.

ANNO M. DC. XI.

UNIVERSITÄT
PADERBORN
BIBLIOTHEK
KÖNIGSPLATZ
3100 PADERBORN
WESTFALEN
GERMANY

UNIVERSITÄT
PADERBORN
BIBLIOTHEK
KÖNIGSPLATZ
3100 PADERBORN
WESTFALEN
GERMANY

SERENISSIMO
PRINCIPI D. D. VLA-
DISLAO SIGISMVNDI III.
REGIS POLONIÆ, AC
SVECIAE F.

FRANCISCVS SACCHINVS
è Societate I E S V felicitatem.

INTER insignia decora Vladislæ
præstantissime, quæ Parentis tui
Ser. ^{mi} præclarissimum regnum æ-
ternitati gloriæ destinant, haud
im merito numeretur B. Stanislaus Kostka publicis
honoribus coli cœptus. Redit enim ad vos vestri po-
pularis gloria: vobisq; debet Christianus orbis no-
uum hoc sidus, quod non vestro in dominatu solum,
verum etiam conatu vestro, cum prope lateret, ex-
tulit se se: ac late cœpit terras salutari luce perfun-
dere. Vos eius cultum priuata religione firmatis,
propagatis autoritate publica, regis opibus illu-
stratis. Felices, quibus datum est vsque eo etiam
demereri Celestes. Credite: Non vincitur ille offi-
cium in regia charitatis beatus, ac potens. Ergo vita
A 2 beati

Beati adolescentis, si minus ornatu, quem candidis-
sima eius innocentia splendor requireret, certè ma-
xima, quam historia postularet, fide conscripta, vo-
bis, quorum est ipse, fuit reddenda: vt interim me-
rita in nos vestra immortalia, & singularem ta-
ceam pietatem, quæ nostrum ordinem sibi vniuer-
sum reposcit. Tibi vero Princeps Ser.^me, propriè de-
beatur, vt coniunctas aspiceret Sarmatia vestra
suas spes, sua sidera, suas hilaritates. Nihil enim
habet hoc tempore neque in sanctitate matura hi-
larius: neque in pubescente virtute latius quàm
B. Stanislauum, ac Te; præsidium illud in cælo, hoc
suos ante oculos subsidium. Idem pœne flos cui est,
gemina morum similitudo: idem modo quodam
natalis. Nam per idem tempus cœpit Stanislai no-
men inclarescere, cum Tu in lucem es editus: vt
prope diuinitus videatur illi Tui demandata tute-
la, Tibi eius ornandi cura reseruata. Patere igitur
hoc etiam qualecunque commercium notitiæ pu-
blicæ. Patere tuum clarissimum nomen Beati po-
pularis tui inferi laudibus, & seruire: & quem
gandes habere Patronum, etiam
fer clientem.

VITA

V I T A

B. STANISLAI
KOSTKÆ E SOCIE-
TATE IESV.

AD MIRABILIS planè Deus in
sanctis suis, & admiranda in
primis eius gratia, per quam
de rudi, corruptaq; massa ge-
neris Adam ad dilecti filij sui similitudi-
nem homines quosdam prope diuinos
effingit. Cuius gratiæ uti robur, & poten-
tia cernitur, cum inueteratorum in scele-
re voluntates repente immutat, eque im-
pense improbis egregie sanctos efficit; ita
quædam elucet suauitas, & mira amabili-
tas; ubi quosdam prima ab infantia, ita
præuenit, segregatque cœlo, ita quasi Nu-
trix, ac pædagogus educat, format, regit:
ut facile diuinum in iis semen, diuinumq;
magisterium possis agnoscere. Adolescē-
tes, atque adeo pueros nobiles in delicia-

*Gratia di-
uina vis, &
suauitas
admiran-
da.*

A 3 rum,

rum, ac rerum omnium affluentia, quibus ceterum vulgus mortalium, ac tenerante alias ætas ducitur, alio quodam ab communi gustatu præditos, ac sensu videas. Nullas iis delicias sapere nisi cœlestes: nulla eos nisi diuinorum specie bonorum tangi. In cultu pietatis, in sanctimonia, & pudicitia, in omni virtutum genere, in cœlo denique suos habere amores, iucunditates suas. Atque adeo in ampla licentia, ac peccatorum facultate mortalis ductu magistri destitutos, eorum tamen animos simplices, immaculatos, ipsa quodammodo candidiores niue, nitidiores lacte seruari: Vt quasi non homines, sed lapsi è beata Hierusalem Angeli foret, per cœnum & ignem ingredientibus nulla foediore inficiantur labe, ac ne odore quidem ignis afflentur. Ex hoc, an hominum cœlestium, an Angelorum mortalium? genere fuit B. Stanislaus Kostka, vt apparebit ex eius vita, quam scribimus.

*B. Stanislaus
ortus, patria,
parentes.*

Ortus est beatus hic adolescens anno M. D. L. in Masouia Polonici regni provincia, in oppido paternæ ditionis Kostkouo. Nã ferme non in vrbibus, sed in suis pagis, & oppidis Polona nobilitas (vt in septentrione moris est) ætatem agit. Pa-
ren-

rentes habuit Ioannem Kostkam, & Margaritam Kriskam, peruetustæ ambos, Senatoriæ, opibusq; pollentis profapiæ. Super hæc aliud verius paterni generis memoratur decus. Erroribus per Poloniam tam late vulgatis nūquam Kostkarum generositas hæretica labe maculata fertur. Stanislaus ad tertium vsque ac decimum ætatis annum in domo paterna: quatuor inde circiter annos Viennæ in Austria, paulo minus vno in Societate vixit. Itaq; cum annum vndeagesimum iniret, in summo adolescentiæ flore, flos ipse præ humanorum diuinorumq; decorum gratia, specie atq; odore suauissimus, è spinis mortalitatis lectus est, ferto immortalis cœlestis sponsi nectendus.

*Ætatis, de
vita sum-
ma.*

Fuit illi statura mediocris & apta, dignitate cum venustate permixta: os, vultusque angelicus, color prope candidus, virgineo rubore aspersus in genis, capillus modice ex nigro flauescens: faciei figura rotundior, oculi nitidi, sed præ copia sanctę dulcedinis, qua cor assidue colliquescebat, vuidi interdum, ac lacrymabūdi. Qui de facie nouere, aiunt effigiem, quę circūfertur expressa coloribus; quæq; Romę ad domum Probationis Societatis

*Corporis,
Æ oris fi-
gura.*

IESV in templo S. Andreae, vbi beata eius
ossa requiescunt, proposita est, non aber-
rare multum à vera. Hoc velut decorum
domicilium integerrimo illi, ac præstan-
tissimo animo cœlestis faber ædificauit.

*Virginitas
perpetua.*

*Nunquam
letale cri-
men admi-
sit.*

*Collegium
Viennense
Societatis
à Polonis
celebratur.*

Tenor vitæ paterna in domo actæ haud
distinctè compertus. Abhorruisse ab qua-
uis licentia, atq; adeo leuitate puerili, illi-
batum conseruasse virginitatis decus, i-
temq; acceptam ab secunda origine in sa-
cro fonte stolam graui labe nunquã con-
taminasse, certum, testatumq; est. Ex quo
tempore Viennam venit, memoria noti-
or. Quippe cum Collegij, quod in ea vrbe
Ferdinandus Imperator Societati IESV
fundauerat, longe, lateq; per septentrio-
nem inclyta ferretur fama, ea Poloniam
quoq; peruagata, plurimos è prima nobi-
litate, præsertim Catholicos impulit, suos
vt liberos Viennam mitterent: vbi libera-
les disciplinas pariter cum syncera pieta-
te condiscerent. Idq; eo faciebant liben-
tius, quod rari tum erant magistri incor-
ruptæ omnino doctrinæ: & hac re, nullis
dû Collegiis Societatis inductis, vniuer-
sa Polonia laborabat grauissime. Viennæ
autem præter Societatis gymnasium, con-
tubernium quoq; erat conuictorum no-
bilium,

bilium, fama & ipsum illustre, magno Adolescentibus ad mores, doctrinamque praesidio. Hanc ob causam, ut plerique Poloni nobiles, Ioannes Kostka, duos e suis liberis, bonis artibus imbuendos, & moribus, Paulum & Stanislaum misit: qui inter convictores statim recepti sunt. Ceterum nequiere diu honesto illi uti convictu. Namque anno M.D.LXV. mense Martio, Maximiliano Caesare aedes, quas Ferdinandus precario in eam rem concesserat, reposcente; contubernium illud solutum est. Inde convictores dissipati, coactique ad privatorum civium, ac ferme haereticorum hospitia demigrare. Itaque tum Viennae promiscue habebant res. Nec melior Stanislaus, ac Paulo conditio obtigit. Quanquam Stanislaus erat in potestate maioris; sique suo temperare vitam licuisset arbitrio, omnium primum intra religiosa claustra se, ad ultimum, quod vis potius, quam ad hominem haereticum recepisset. Verum eius, & fratris vita similior progressu & exitu, quam exordio fuit. Nam Paulus cum primis annis haud multum negotij suscepisset in rerum cultu diuinarum, ubi maturuit aetas, ita diuersam viam iniuit, ut moriens

B. Stanislaus, & Paulus eius fratres Viennam mittuntur.

Paul. quoque nomen sanctitatis moriens relinquit.

*Virtutes
eius practi-
pue Pau-
pertas, &
Humilitas.*

sanctimoniam famam, & ipse magnam reliquerit. Comparem sibi genere, ac ceteris ornamentis conquirens coniugem, aliquot conditiones frustra tentarat, cum reputare cepit secum Deo cordi non esse, ut illo se vitæ genere illigaret: ac proinde vertendas alio curas: Quin Deo ipsi soluto plane ab terrenis nexibus animo, & corpore seruiendum. Hæc salutaris cogitatio nouæ illi vitæ initium fuit. Inde liberalius cepit se precationibus dedere, diuina crebrius usurpare mysteria, ac reliqua pietatis officia tractare impensius. Tum virtutis gustu illectus, quæ experi-
enti multo suauior, quam cogitanti est; diuinaque gratia corroboratus, quæ rectè factis amplificatur, animum induxit, facultatibus suis Christo Domino redditis, pauperem vitam, humilemque traducere. Itaque Prasnisi, vbi versabatur, Patribus Franciscanis (quos Bernardinos in Polonia vocant) certam pecuniam assignauit templo, ac cœnobio extruendo. Templo eiusdem oppidi populari annuum vectigal auxit, & sacellum in eo condidit, & in sacello sibi sepulchrum cum inscriptione hac posuit. **Non erubesco Euangelium.** Significans vitam sibi in-
opem.

opem, quamuis mundo ignobilem vltro
 delectam, quod è schola effet non mundi,
 sed Christi: nec rubori sibi, sed splendori
 ducere, quod cœlestis magister re & ora-
 tione optabile, & gloriosum demonstra-
 rat, ac fecerat. Denique amplas eodem
 in oppido ædes Xenodochio continentes
 ædificauit, consilio collocandæ ibi Socie-
 tatis. Quod vbi impetrare nõ potuit pau-
 peribus eas, & Xenodochio largitus, in
 earum parte pauper ipse pro Christo, &
 contubernalis pauperum factus, vitam
 in afsidiuis ieiuniis, precationibus, & aliis
 pietatis muneribus egit, omnium virtu-
 tum, sed præcipuè humilitatis specimen
 late clarissimum præbens. Auebat sum-
 mopere, vt absolutum faceret holocau-
 stum, se quoque ipsum Societati penitus
 tradere, quam venerabundus vbiq; cum
 præfatione honorifica, sanctam appella-
 bat. Et quamuis multa, ne reciperetur
 obtarent, ætas inprimis grauior, ac per-
 dita valetudo; tamen post diuturnam fla-
 gitationem, sine fine perseuerantē Clau-
 dius Aquaniua Generalis Præpositus, cū
 ipsi homini, tum sanctæ Stanislai memo-
 riæ tribuendū aliquid ratus admisit. Hoc
 Paulus nuncio lætus, dum conuerso pe-
 nitus

*In Societa-
 tem recipi-
 tur.*

nitus ad Crucem animo totus in eo est, ut à subortis litibus bona, quæ Ecclesiis donarat, explicet, protinus in domum Domini euolaturus, Petricouia in regni iudiciis, quæ Tribunalitia vocant, letifero morbo correptus, ad præmia rectè factorum, ac studiorum decessit. Certatim ad corpus visendum confluit vniuersa nobilitas, quod & postea prædicabant, quasi quandam sanctitatem spirasse, & omnibus eius conspectu acres pietatis motus iniectos.

*Pauli con-
uersio B.
Stanislaõ
scribitur.*

*Meribus
omnis erant
dissimili-
tas.*

*Pauli mo-
res Vienna.*

Hæc de Paulo referre non fuit ab hoc opere alienum, quod tanta hominis conuersio non immeritò Stanislaõ tribuitur, qui gratiam fratri è cælo retulerit, qualem sancti viri solent iis, qui nobilè ipsis patientiæ coronam elaborarint. Nam, ut modo significauimus, quo tempore adierunt Viennam, eorum vti vna erat stirps, nec longo interuallo discriminata ætas; ita quod sæpe vsu venit, longissimè dissiti mores. Paulus quamquam procul à flagitiis, tamen florentis æui indulgens hilaritati, vestium elegantia, copiosa, ac delicata mensa, liberiore vita, ludicris iuuentæ delectari: modicam rationem habere cum Deo, plurimam cum paribus suis.

B. STANISLAI KOSTKAE.

9

fuis. Contraria omnia in deliciis Stanislao erant, solitudo, ieiunium, modestia cunctis rebus, attenta custodia sensuum, diuturna precatio, familiares nulli, vel probatissimi, nullius rei potior, quam conscientia suae ratio. Quod eo magis in minore fratre mirandum est; quod cum exempla omnia ad deprauandum potentia sint, & domestica, quam quae maximè; nihil tamen is vnquam ab sua seueritate laxarit animum: quamuis & pelliceret, & impelleret, & prope adigeret frater. Inde autem cum tanta vtriusque vitam dissimilitudo distraheret, ac Paulus, uti æuo anteibat, ita exercere in minorem fratrem dominatum equum duceret: ac præterea (ut is qui nondum animo Deum, cœlestesque iucunditates hauserat) acerbior ex ipsa Stanislai modestia fieret, nec pati posset rectam vitam illius, quam ad suae exemplum nequibat inflectere, assiduum quasi ante oculos accusatorem obuersari sibi, facile est intelligere, quam solidam necesse sit fuisse Stanislai virtutem, quam exercitam patientiam, & mansuetudinem. Eo sæpe præferuidus Paulum ætatis improvidæ rapiebat impetus; ut innocentem fratrem nulla alia re, nisi quia
ad

Mores Stanislai.

B. Stanislai laus à fratre excutitur.

ad ipsius accommodare se nolebat mores, non verbis modo & probris, sed & verberibus male acciperet. Hoc nimirum domestici cuiusdam martyrij genus dilectis. sibi Adolescentulo admirabili consilio permittente Deo, qui innumerabiles ad sanctorum suorum probandam, excolendamq; virtutem ac multiplicandas coronas, quas minime putaret mortales, habet artes, ac vias.

Mansuetudo Stanislat, & observantia adversus fratrem.

Hinc ergo multarum fecunda laudum seges Stanislao offerebatur, illud assidue cauenti, vt quam maxime placeret Deo, fratri quam minime displiceret. Observare hominem, eidem placide obsecundare in tempore; omnibus adversus eum impigre fungi officiis. Famulum dixisses; nisi quod, vt caritatem fratrum, ita sedulitatem anteibat seruorum: præclaroque commercio amorem obsequiumq; permiscens, hoc voluntarium ac verum; illum strenuum, efficacemque præstabat. Nullo vnquam modo conqueri, nullam præ se ferre iniuriarum memoriam ac nensum quidem ingenio vti, & solertia ad obtegenda rectè facta. Cum palam nunc ieiunaret, alias idem vt clanculum faceret, causas, quibus ab communi abstineret

ret mensa, prudēter excogitabat. Ad precandum Deum, fruendumque diu Beatorum congressu interdium in ædium secedebat abdita: noctu vero postquam omnes sopor oppressisset, tacite surgebat è lectulo ac positus humi genibus in alto illo rerum omnium silentio, & fauentibus tenebris, diuinis vocibus, radiisque vacabat. Vbi liceret, proripiebat sese in templum: quod quanquam multum respectus temperabat fratris, non poterat tamen cohiberi, quin sæpe ac diu faceret: quotidieque non modo diuinissimum Christi corpus initio scholarum ac fine salutaret; sed etiam binis, ternisue sacris interesset; festis autem diebus etiam sacro, vespertinaeque psalmodiæ, quæ cum musico concentu, atque apparatu splendido in templo Collegij ea tempestate celebrabantur, ad rerum sacrarum maiestatem contra hæreticos conseruandam.

Hisce autem diuinis officiis plane visu digna pietatis significatione intererat, nixus genibus, immotus corpore, oculis decore submissis, manibus ferme ante pectus coniunctis. ea vero contentione animi, & copia sese infundētis diuinitatis,

*Studium
& solertia
in precatis
officiis.*

Ekstases.

vt non raro abstractus à sensibus in Ecstasim raperetur, quod vulgatum erat Viennæ.

Perstudiosus B. Virginis.

Incredibili erga Dei Parentem obseruantia ferebatur: eoque nunquam in eius manibus vidisses nisi rosarium, vel pios libellos, qui preces, aut laudes Parentis sanctiss. continerent. E cætero autem numero Beatorum præcipuo colebat studio, Barbaram Virginem, eandemque Martyrem nobilissimam. Nam & toto septentrione celeberrima est huius Diuæ memoria, & sodalitas in Viennensi Collegio in eius clientela Adolescentium erat. Et sane adeo domi exercito pietatis causa adolescenti patrocinium eius Virginis, cui Pater, quod Numini obligatam fidem nollet fallere, pro carnifice fuerat, aptissime congruebat. Totus denique cura fixus in cælo Stanislaus, etiam in exercitationibus scholasticis tractabat argumenta, ac plurimum cæli Reginae laudes. Obseruatumque est, cum principio non admodum inter condiscipulos emerit, paulò post cum iam Rhetoricæ operam daret, in primorum venisse numerum: quamuis in studia pietatis longe plus operæ, quam in studia litera-

*Et S. Barbara.**Progressus in pietate, & literis.*

tera-

terarum conferret. Ita pietas valet ad omnia.

Multo quam condiscipuli frequentius diuina obibat mysteria maioriq̄ue cum apparatu, ac postridie communicaturus vespere abstinerebat à cœna, quo purgator ad viuum cœli panem ab mortuis terræ escis accederet. Denique puer ætate, vir prudentia (vt Viennenses eius temporis loquuntur literæ) carus omnibus, molestus nemini, magnum erat constantiæ, ac pietatis exemplum; vtq̄ue alij postea testati sunt, etiam sanctus habebatur.

Hæc Stanislai vita cum esset, satis apparebat huiusmodi indolem haudquaquã ex mundo esse, neque seculo natam. Breui ergo diuinus eum Spiritus cœpit interiore instinctu rapere ad excelsa, incitare ad fortia: vt penitus res, ac spes abdicaret mortales, relictisque patria & propinquis transfret ad sortem Dei, ac religiosæ disciplinæ veluti cultro viuentem se Hostiam immolaret Procreatori suo. Quem ille instinctum, cum totum late pandens sinum pectoris, voluntate exciperet maxima; tamen siue puerili pudore, siue quo alio metu, ne Confessario aperiret sex spatio mensium prohibitus est. Quod

B

for-

*Preparatio
ad S. Eucharistiam.*

Vocationem religiosam aliquandis calat.

fortasse, vti Deus permisit, quo haberet
 deinde innocentissima illa anima non-
 nullam plorandi, se seque despiciendi
 causam, quasi tandiu sancto Spiritui ob-
 stitisset; ita Diabolus fraudulenter cura-
 uit, sperans aliquod lucrum ex mora.
 Quippe nouit improbus, quandiu occul-
 ta est spiritali Duci conscientia nostra,
 interrumpi diuinę prouidentię ordinem;
 cumque singulis nobis, nec legitime re-
 pugnantibus sibi esse certandum; ea pa-
 tefacta, dimicationem fore cum pluri-
 bus. Quamobrem tum ea, quę Deus in
 nostris mentibus serit, tum quę ipsemet
 superfeminat, quantum potest occulit,
 quo facilius bona Dei semina opprimat,
 & mortifera zizania sua enutriat. Sed irri-
 tus euasit in præsens conatus. Diuina tan-
 dem roborante gratia Stanislaus suimet,
 mutique Dæmonij victor egregius Ioan-
 ni Nicolao Donio è nostro ordine viro
 prudenti, ac pio, cui de peccatis confite-
 batur, rem omnem aperuit, multis cum
 lacrymis: protinusque victori manna ab-
 sconditum datum est. Etenim tanquam
 obsequij sibi accepti tesseram, ac pignus
 traderet Imperator æternus, & ad similia
 consuefacere vellet Tyronem suum faci-
 nora,

*Sed ubi a-
 perit ma-
 xima diui-
 nitus volu-
 ptate com-
 pletur.*

nora, tantum ei supernæ voluptatis inges-
 sit, vt capiendæ Stanislai cor haud sufficere-
 ret. Inde dies ac noctes nil in mente eius,
 & ore nisi Deus, & Societas IESV. Fatiga-
 re ipse per se Patres, adhibere non preces
 modo assiduas, sed etiam lacrymas, alle-
 gare alios, Pontificium quoque legatum.
 Quasi turpe duceret, quibus cæteri in
 Principum aulas mortalium nituntur
 præfidiis, ea non admoueri, vt aditus ad
 sempiterni familiaritatem Principis pa-
 tefiat.

*Flagitat
 Societate,
 ac Rogato-
 res adhibet
 viros gra-
 ues.*

Verum enimvero frustra preces, & la-
 crymæ, frustra erant allegationes. Prouin-
 ciali Austriae Laurentio Magio stabat sen-
 tentia, nisi bonam à Parentibus veniam
 impetraret, nequaquam admittere. Nam
 præter quam quod Societati fere moris
 non est adolentes suæ institutioni cre-
 ditos, aggregare sibi Parentibus insciis;
 non magno ante tempore haud modicæ
 Viennæ tempestas extiterat Nouitiorum
 causa receptorum. cui tempestati, qui vim
 ac robur dederat, ij tum pollebant pluri-
 mum. Ad hæc, cum Poloniae regnum iam
 prospere nostris hominibus aperiretur,
 atque in eo Ioannis Stanislai parentis, ac
 gentis Koskæ magna esset potentia, appa-
 rebat.

*Turbarum
 metu non
 recipitur*

rebat, & à Paulo Viennæ, & ab Ioanne in Polonia facile suscitari tragœdias posse, quæ ingens gloriæ diuinæ cursui impedimentum offerrent. Et confirmabat ingenue Stanislaus optime sibi suorum cognitam voluntatem, ac sensum: nec dubium, quin ij, non solum negaturi veniam, si peteretur, sed acerrime pugnaturi contra essent, si rem alicunde rescirent. Hæc faciebant, vt quanquam vehementer Pro-uincialis Petitoris virtutem probaret, suspiceretque constantiam, amplioris tamen boni studio tam sancti eum voti cō-potem nullo faciendum modo putaret. Haud pauci sunt, qui dum sancti aura spiritus ad religionis prouehuntur portum, si qua incidat mora, quasi ad scopulum, constantiam frangunt. At Stanislai velut intercluso lapsu annis, crescebat in imensum cupiditas: atque adeo, vt se aduersus Diaboli, satellitumque eius iactationem firmaret, sacram iecit Ancoram: id est adiecit proposito votum, quo se ingressurum Societatem plane obstrinxit.

Interim è vexatione, vt credere licet, domestica patientiæ humanæ intoleranda, morbo grauissimo haud sane ad mortem, sed vt manifesta fierent opera Dei in illo,

*Voto se ad
constantiam
firmat.*

illo, corripitur. Quippe nihil ægrotatione illa Stanislao insignius contigit. Adeo sociabilis, adeo blanda est indulgentia diuina Amicorum suorum aduersis. In hac primum monstri Tartarei spectra minacia superauit. Dein sacrosancta Euch. admirabili modo impertitus est. Postremo valetudinem quoque recuperauit diuinitus. Sub exordia morbi Diabolus, *Ægrotus diabolica spectra superat.* qui famulos Dei, quos nequit peruertere, gaudet tamen vexare, teterrimi canis forma in cubiculo eius apparuit. Oculis igni scintillantibus, horrendo faucium hiatu ad lectulum decumbentis rapitur, & Agnum illum Christi tanquam præfocaturus, ferociter irruit. Præsenti animo æger ad preces, & victricia Crucis signa confugit. Ter monstrum insiluit. Ter Stanislaus diuinis armis repulit, vicit, abegit; vt demum negotium ei faceffere, & apparere desierit. Terno Satanæ propulsato impetu, vt olim Christo Domino Duci inuicto, ita nunc victori militi accesserunt Angeli, & ministrabant. Siquidem ingrauescente morbo, ea religiosissimi adolescentis animum cura angebat maxima, quod verebatur, ne absque augustissimo viatico abeundum esset è vita: cum & fratrem

non admodum rerum curiosum diuinarum cerneret, atque hospitem plane hæreticum nosset. Ergo humanis destitutus præfidiis ad cælestia vertitur.

*Angelorū
manu di-
uinis.
Christi cor-
pore accipit.*

Mensis erat December, ac paucis ante morbum diebus in Barbaræ sanctæ vita, quam solemnia eius celebraturus legebat, scriptum forte repererat; qui sese ei Virgini commendarent, eam non passuram, vt sine supremis diuinorum mysteriorum præfidiis è vita concederent Quo loco haud paulo magis, quam si thesaurum inuenisset amplissimum, lætus, tantī beneficij vt se quoque Patronā suā facere participem vellet, precibus, Sacramentis-que Pœnitentiæ, atque Euch. ad eam rem susceptis, institerat. Hoc igitur in præsentia secum studiose reputans, cœlesti plenus fiducia, in tanta sua necessitate, ac solitudine, vt memor sui sit benignissimam martyrē rogat, venisse illud tempus quo præcipua eius ope, ac beneficio indigeret. Ecce autem (singulare donum, paucisque concessum) Nocte intempesta ipsa apparet S. Barbara, duoque Angeli in claro lumine, sacrosanctam afferentes Hostiam: qui cum ad lectulum accessissent famelicæ ægri, reuerenter ei porrexerunt. Atque ipse

ipse summa primo cum animi demissione veneratus, pari deinde cum gaudio Deum cordis sui, parentem, & arbitrum vitæ, salutisque suæ suscepit.

Secundū hoc memorabile pignus eternæ vitæ, quo beneficiis locus nouis aperiretur, inualefcit vsq; eo morbus; vt medētes de salute actū penitus pronunciarent.

Nec iam vlla Stanislao supererat post cœleste viaticum ad capeffendā versus cœlū viam cunctatio, cum Beatiss. Virgo Dei Mater, paruulū filium in sinu gestans præfens adfuit, consolans clientē suum, ac re-

creans: quem quo vberiori suauitate perfunderet, puellū IESVM in eiusdem lectulo collocavit. Quis hic integerrimū famuli

amantissimi pectus ardor, quæ veneratio, quæ dulcedo compleuit, lectulum suum tam pulchre floridum contemplantis? Ad salutis contactū fugit languor: agroque

deposito non animi solum mirifica allata consolatio est, sed etiam corporis reddita valetudo. & cumulauit cœli Regina benignitatem. In digressu nominatim admonuit, vt Societati se traderet. Hinc iam

pronum est coniectura consequi, is, quem antea tātus habebat ardor, Dei se seruitio dedicandi, postquā tot insuper obligatus

*Apparet eē
cœli Regi-
na cum
puero Iesu,
quem in
eius lectulo
reponit.*

*Diuinitas
conuale-
scit, & in-
betur So-
cietati se
dedere.*

pignoribus est, eoque pacto conualuit, quam censeret æquum, vitam à toties receperat, Autori beneficentissimo reddere: itemque ad Societatem, posteaquam Deiparæ accessit monitum, quam auide raperetur, vt iussum eius recens, votumque suum vetus expleret. Perstant tamen surde. clausæque penitus Prouincialis aures: vnde fiebat vt inops consilij cunctas versaret in partes animum, in omnes occasiones intentus.

*Consilium
capit Viennæ
fugiendi.*

Erat tunc Viennæ Franciscus Antonius, natione Lusitanus, claræ virtutis, ac doctrinæ sacerdos, qui recens ex Italia venerat: magnoque nomine ad Mariam Austriacam Maximiliani Cæsaris coniugem, Italosque & Hispanos, Nationis vtriusque lingua conciones habebat. Hunc Stanislaus, vt nihil intentatum relinqueret sedulo adit, atque hunc in modum affatur.

„ Biennium Pater, eoquo amplius est, cum
 „ à Prouinciali Societatem flagito. Sed is
 „ talem sermonem penitus respuit, nisi à parentibus meis mihi potestas fiat. Autores
 „ mihi sunt quidam, vt cum Paulo meo fratre, mox in Poloniam redituro, reuertar.
 „ Quippe Parètes, vbi constantiâ perspexerint

rint

rint meam, nequaquam forte moram fa- “
 cturos, Sed mihi optime nota sunt meo- “
 rum ingenia. Frustra speratur hæc pote- “
 stas ab eis. Atqui, si postquã odorati rem “
 sint, in eorum veniam manus, nihil dubi- “
 to, quin & carcer me, & vincula maneant. “
 Nec vero ea (quę Dei benignitas est) equi- “
 dem virtutis gratia re formido. Verum ad “
 hoc vitę institutum aperte diuino vocor “
 instinctu. Hic Deus esse me vult. Ad id ego “
 dudum sponsione voti fidem obstrinxi, “
 Quietis partē nullam capere animus po- “
 test, donec promissum exoluam. Eoquę “
 properandum est magis, quod rediturus “
 in Patriam, vti dicebam, propediem Pau- “
 lus, reducere me quoq; conabitur. Quo “
 loco nulla mihi fidei liberandę, Deoquę “
 seruiendi facultas afforet. Fer igitur con- “
 silium per Deum Pater, opemquę. Delibe- “
 ratum mihi quidem est, nisi aliter censeas, “
 alias adire Prouincias, tam diuq; peregri- “
 nari, ac perseuerare pulsando, quoad ali- “
 cubi tandem ostium ex voto pandatur. “
 Franciscus Antonius, qui & fama, & iam
 sua experientia virtutem adolescentuli ę-
 tate maturiorem norat, planeq; videre si-
 bi in ea videbatur dexterę excelsi opus,
 multis Deo factis precibus, demum re-

spondit, sperare se, si Augustam ad Canisium superioris Germaniæ Prouincialem, vel ad extremum, Romam ad Franciscum Borgiam Generalem Præpositum pergeret, ab eorum alterutro receptum iri. Nullam enim formidaturos inuidiam, si adulescētem post tam longam peregrinationē, tam procul domo, & omnium rerum egenum suscipiant. Nullum ferme est præstantium facinorum consilium, quod nō videatur præcipiti proximum. Quædam tamen, quæ præsertim consulto rite Deo suscipiuntur, ab ipso inspirata numine, euentus (alioquin malus consiliorum arbiter) ostendit, vt in hac Francisci Antonij oratione contigit, quam Stanislaus accepit, expertusque pro oraculo est.

*Habitus
pauperū
fugam ca-
pessit.*

Oblata igitur spe recreatus, in occasionem imminebat fugæ: quam breui fratris asperitas obtulit. Cum enim more suo innoxium Stanislaum male admodum Paulus accepisset; is, qui mira ante patientiæ, exercendæ virtutis materia lætabatur, tum animo quidem placido, sed per quandam indignabundi speciem; Profecto, inquit, ad hunc me habere modum si pergis, eris in caussa, vt abripiam me aliquo fuga: tibiq; de me Parētibus reddenda ratio erit.

Cum

Cum Paulus ad hæc, eo magis furens, quo ad voces eiusmodi insolentior, iret, faceferet, respondisset; Stanislaus silentio vilem linteum amictum comparat, & cetera faciendo itineri pauperum in morem accommoda: magnamque noctis partem in precibus ponit. Die postero bene mane, antequam surgeret è lecto Paulus, serio ne abeundi faceret potestatem interrogat: eoque rursus cum stomacho abigente, posito, quo prius uti cogebatur, honestiore vestitu, sumptoque rustici pueri, quem parauerat, habitu, raptim ad Collegium pergit: audit sacrum, diuinissimo se pane corroborat, acceptisque à Francisco Antonio ad Canisium, & Borgiam literis iter ingreditur, eo consilio, & quidem religione voti firmato, nunquam ut domum rediret, nullumque faceret peregrinandi, victumque interim emendicandi finem, quoad in tam sibi optatum ordinem peruiam alicubi rimulam inueniret. Ibat tanquam diuinæ gratiæ vectus alis nouellus Jacob, è cognatione, domoque paterna euocantem Deum sequens. Bacillus in manu, vilis galerus in vertice, rude corpori tegmen, Deus, & Christus Iesus in corde, nec dubius circa cœlestium patronorum
sua.

fuarumque comitatus virtutum. Haud
 multo post Viennę, cum domi non appa-
 reret, ac Paulum conscius remorderet a-
 nimus, quasi fratrem scævitia sua gravius
 de se aliquid consulere adegisset, ipse, ac
 Pædagogus, & is apud quem diuersaban-
 tur, ad Collegium trepide accurrunt, ro-
 gitantque quid actum Stanislao sit. Nil inde
 certum reportant. Sed Vngari adolescen-
 tis indicio, & literis, quas ad hanc rem i-
 pse Stanislaus reliquerat, tandem cognita
 fuga, cisis conductis in diuersas festinant
 partes. Rumor fuit ad maleficam scēminā
 itum. eamque docuisse, qua parte nobilis
 exul egressus, qua via inueniendus foret.
 Eaque via, quam Maga monstrasset, Hospi-
 tem cisis velociter eodem vespere ad eum
 locum prouolasse, in quem gloriosa fuga
 inclytus Christi miles diuerterat: cumque
 iam propè haberet eū in manibus, equos
 consternatos concidisse, vt progredi ultra
 non possent, & ipse Auriga attonitus ex-
 clamaret, nunquam sibi tale quid ad id
 temporis contigisse: atque hoc tanquā por-
 tento exterritum hospitem ab insectando
 destitisse, retro, vnde venerat, cursu repete
 conuerso. Hoc modo, & aditam malefi-
 cam, & equos exterritos annuæ Viennen-
 sis Collegij literæ recentissima re Kalen-
 dis

*Manus in-
 sequētum
 nō sine mi-
 raculo e-
 nādit.*

dis Septembrib. anno M. D. L X V I I. scri-
ptæ, Francisco Generali, totiq; Societati
nunciant. Eaque narratio his clauditur
verbis. Quid adhuc futurum sit, Deus no-
uit. Speramus tamen id non sine Dei con-
silio contigisse, vt ita abiret. Adeo enim
constans semper fuit; vt nō pueriliter, sed
cœlesti quadam inspiratione commotus
fuisse videatur.

Aliud quidam admirandum adiiciunt.
Cum insectantes ita iam Stanislaum asse-
quuti essent, vt facile quāuis mutato ha-
bitu possent agnoscere, ipseq; eos optime
cognouisset, ipsum tamen agnitum non
fuisse. Præterea cum aliquando in hæreti-
corum fanum esset ingressus: idq; , quan-
tum monstrabat prima facies, Catholico-
rum templum ratus, diuinum epulum ex-
peteret; re subinde cognita vehementer
ploranti tam præclaram spem sibi euahu-
isse; rursus, quemadmodum olim dum æ-
grotaret, panem Angelorum Angeli ma-
nu porrectum. Inter hæc clementissimi
Numinis beneficia ob literarum vetusta-
rū custodiam incorrupta, & fortasse alia,
quæ ego, ne quid minus certum prodam,
libens omitto: demum ab longa peregri-
natione sospes ad Canisium peruenit. Vbi
ille

ille vir sapiens, ac sanctus, Germaniæq; Apostolus ex ordine causam viæ cognouit, viditque ardorem, ac submissionem, quibus Peregrinus pro impetranda Societate certabat, vehementer indolem, & vocationem probavit: præterquã quod & tantum exhaustum laborum, & emicans in vultu pietas, & verba nescio quid ultra annos, & humanam imbecillitatem spirantia, fidem perspicuè faciebant, fortis eius adolescentem ab sancto Spiritu agi.

*Dilinga
seruis
ministeriis
fungitur.*

Itaq; bonam ostendat spem. Interim tamen, siue vt amplius de virtute eius periculum faceret, siue vt specularetur, num quid propinqui mouerent, tantisper Dilingæ humiles vulgo labores suscipere, & seruilia tractare opera, Conuictorum in ædibus iubet. Hęc nobilem hospitem hospitalis humanitas: hęc fatigatum viatorem quies excepit. Quod equidem non arbitror absq; singulari quodam cõsilio, & benignitate Numinis cecidisse, nouam famulo suo virtutis exercendæ materiam suggerētis. Nam quid attinebat adeo perspectam amplius explorare constantiam? Et, ad propinquorum specularandos motus, haberi hospitis nomine aliquandiu poterat. Deus igitur eam Canisio prudenti-

tissi-

tissimo viro, minimeq; auctero mentem
 iniecit, vt suo fideli operario in breui cō-
 summando facultatem offerret explendi
 tempora multa: & cui exiguam laboris
 horam, sed mercedem destinarat amplif-
 simam, ei merita, & decora quasi per com-
 pendia properaret. Sane Stanislaus, qui
 iam vilem induerat habitum, eum sequu-
 turus, qui cum Dominus esset omnium
 serui formam assumpsit, vehementer ga-
 uisus est, re quoque, & actione eiusdem se
 insignibus decorari. sic est ferme nobili-
 tas, ubiq; se effert. Quicquid obeundum
 est, obit splendide. At Stanislai humilia in-
 ter munia, haud natiua solum generosi-
 tas, sed multo clarius vera eminebat in-
 doles Christianæ, id est, diuinæ nobilita-
 tis. Non ille solum nihil dedignabatur, si-
 ue ad mensam, siue in ceteris quotidiani
 vsus officiis sese inferioribus ministrare;
 sed tanta id cura, studio, veneratione fa-
 ciebat, plane vt ostenderet Deo se magis,
 quã hominibus seruire: nec mercenariam
 exhibere operam, nec crescendi ex abie-
 ctione ambire causam; sed esse officiosis-
 simum humilitatis sanctæ candidatum. I-
 ta demum se gessit, vt breui in se omnium
 conuerteret oculos: nec solum mire Pa-
 tribus

tribus

tribus in vocatione constantiam, & fidelitatem in ministerio probaret suam, verum etiam magnam concitaret de se expectationem, vti Canisius ad Generalem Præpositum scribit.

*Romam
pedes mit-
tuntur.*

Ceterum suauissimus ille flosculus Romanæ debebatur amœnitati. Nonnullus haud dubie suberat Canisio timor, ne si Stanislao recepto, quem Viennenses recipiendum non putarant, turbarum quicquam cooriretur, tota in se tempestas incumberet. Nec securus agebat Stanislauus, qui quamuis tantum abesset, haud tamen omnino satis distare se ab suis existimabat, more vehementer amantium: qui omnia tuta timent. Ad hæc, nescio quomodo maiorem indulgendi feruori suo, amplificandæq; virtutis opportunitatem Romæ sibi fore opinabatur. Quæ cum Canisius elicuisset, pro idonea habuit causa Romam eum destinandi prius etiam quam responsum ab vrbe, vti mos erat, opperiretur. Ergo cum duos eo ipso autumno è Societate Iacobum Leuantium, & Raynerum Ledienssem mitteret, tertium iis comitem Stanislauum adiunxit, laudans illum Generali Borgiæ, ac præclara de eo sperari significans. Tantumq; itineris Vienna Di-

lin-

lingam, Dilinga Romam, quod summam millium passuum Italica mensura mille ac ducentorum implet, adolescens prænobilis, nec viæ, nec graui cuiquam assuetus labori confecit pedes. Tantum scilicet virium ex animi affluentia ad imbecillitatem corporis redundabat. Sed non potuit mortalis infirmitas quantum dabatur accipere. Itaq; quàm Romam demum peruenit spiritu recens, ac vegetus, tam fesso malèque affecto corpusculo; vt aliquot dies præcipua recreandus cura fuerit, priusquam ad religiosi stadij labores admitteretur. Quinto Kal. Nouemb. anno M. D. LXVII. die S. Apostolis Simoni & Iudæ sacro, plenus gaudio, tanquam votorum finem adeptus, in Nouitiorum adscriptus est numerum.

Degebant Romæ ea tempestate, & apud Professos ad S. Mariæ à Strata, vbi nunc Farnesiana Basilica est; & ad S. Andreæ in Colle Quirinali Nouitij. Hæc enim tum primum domus exoriens non multos admodum capiebat. Quidam etiam in Romanum Collegium, præter eos, qui ibidem priore absoluto rudimentorum anno, dabant operam literis, periclitandî humilium functione munerum, mitte-

In Societatem adlegitur.

C ban-

bantur, Tres hæc sancta in vrbe Societatis domos præsentia sua, sanctaq; conuersatione Stanislaus exhilarauit, honestauitq;. Nam, cum admissus esset ad Professorum domum, moxq; in Romano Collegio ministerio coquinæ defunctus; postremò ad S. Andreae translatus, in ea noua Tyronum palæstra, tantum olim amplificanda, ac principe tota in Societate futura, nõ solum exactum virtutis exemplum, sed etiam beatum corporis sui depositum ad solatium, & incitamentum Tyronibus omnium posterarũ ætatum reliquit. Præerat instituendis Nouitiis apud Professos Alfonsus Ruitius; in colle Quirinali Iulius Fatius paulo ante è Lusitania, vbi multos annos egerat in Italiam reuocatus: ambo pietate ac prudentia, magnisq; in Societate ante ac postea muneribus noti.

*Florentissimum fuit
eo anno Romanum Tyrocinium.
Aderant
Franciscus
Turrianus.*

Plane felix Religioni annus ibat: vt pauca possint notari tempora, quibus Romanum Tyrocinium pari egregiorum alumnorum prouentu floruerit. Aderat inclytus diuinæ scientiæ Doctor Franciscus Turrianus, is, qui Romæ, inque Concilio Tridentino, quo Pontifex Pius I V. in suis eum Theologis miserat, multasque apud nationes disputationibus, atq; editis volumi-

lumi-

minibus celeberrimus, prope sexagenarius, ex tanto Theologicæ subtilitatis magistro, obsequentissimum se simplicitatis Religiosæ discipulū fecerat. Aderat alter Stanislaus Polonæ item nationis, è Varseu-
 tiorum familia nobili: qui, cum Regi à secretis, collegarumq; in eo munere princeps fuisset, recusato Episcopatu, aliisque, quibus abundabat Ecclesiasticis abdicatis honoribus, Polonica in primis, ac Romana aula mirantibus, non modo se, sed etiam aliquot è sua familia plectos, Societati tradiderat: isq; primus, simul Beatus noster obiit, Vitam eius literis consignavit. Aderant Franciscus Leonius, & Hieronymus Isuntia, siue Olavius: ille iuris Pontificij notitia clarus, ex eorum numero iureconsultorū, qui Pontificis iussu Gratiani Decretū recognouere: hic Martini Olavij doctissimi viri germanus frater, diues & honoratus sacerdos, inde ab vrbe Victoria Romam profectus, ut Societatis spiritum è Romano hauriret fonte. Atque aliis, ne longum faciam prætermisis, (quibus paucis post mensibus accessit Rodolphus Aquaviua Ioannis Hieronymi Ducis Atrię filius, ex iis plane terræ Angelis, quos initio descripsi, adole-

*Stanislaus
Varseu-
us, C. 2.*

*Accessit
Rodolphus
Aquavi-
ua, deinde
Martyr.*

scens: cui tandem Numinis benignitas reliqua ornamenta etiam Martyrij glorioso stemmate decorare, & consecrare dedit in India) aderat Claudius Aquauia hodie Societati I E S V Præpositus Generalis, Rodulphi patruus, qui ex Cubiculario Pontificis Pij V. summe gratioso, amplissimos honores, quos habebat in proximo, & cuncta mortalia Euangelicę nuditati, crucisq; obsequiis posthabuerat. Atq; huic, quanquam recenti discipulo, tamen iam ad docendum maturo Stanislaus spiritua- libus exercitationibus de more excolendus traditur. Verum cum is ad prima fere verba de rebus diuinis solueretur in lacrymas, dicebat Claudius, sibi accipiendi potius, quam tradendi exercitationes eas munus impositum. In eo secessu Stanislaus ab pueritia vltima repetitam confessionem cum Patre Ruitio instituit: ex qua post eius obitum professus est Ruitius, animum ab se innocentissimum perspectum, totaque vita nunquam lætifera noxa contactum.

*Aderat iã
Claudius
Aquauia, deinde
Præpositus
Generalis.*

*Is B. Stanislaus
exercitationes
spiritus pro-
posuit.*

*Acres à Pa-
trẽ literas
B. Stanislaus
accipit.*

Interim Ioannes Stanislaus Pater fuga eius cognita grauissimè indoluit. sed, cum sentiret quicquid ad rem disturbandam moueret, frustra fore, quod tractanda res esset

esset Romæ, ac Pio V. Pontifice, more ple-
 rorumque mortalium, perinde æstimare
 res vere, atque amare liberos nescius, iram,
 doloremque; plenis minarum, probrorum-
 que datis ad eundem literis, euomuit. A-
 iebat iniustam puerili leuitate eius macu-
 lam splendori gentis Kostkæ: inhumanif-
 sime se impieque desertum, destitutum,
 proditum: suum filium vilissimi instar
 mendiculi erronem ac fugitium, Ger-
 mania tota, Italiaque conspectum. In hac
 puerili fatuitate si perseuerare haberet in
 animo, caueret vnquam reuiferet Polo-
 niam: nusquam adeo fore tutum vnde vi
 non extraheret; proque torquibus aureis,
 quos ante gestasset, gestaturusque fuisset,
 si ingenium suis dignum natalibus volu-
 isset induere, oneratum ferro in tetrum
 coniecturum carcerem, vbi nunquam au-
 ram lucis hauriret.

Has literas cum de Stanislai virtute cer-
 ti Moderatores ei reddidissent, continuo
 legenti, vt habebat promptissimas, erupe-
 runt ex oculis lacrymę: quidque fleret in-
 terrogatus, miseram se Parentum suorum
 deplorare cœcitatē respondit: qui dona
 Dei vsque adeo ignorarent. Inde iussus ad
 eas literas respondere; in hanc sententiam

*Literis Pa-
 rentis pie,
 constanterque
 respondet.*

grauiter, pieque rescripsit. Cum se Deus Dominus in familiarium suorum recepisset numerum, nullam Parenti esse dolendi, sed multiplicem lætandi causam. Nam ad ipsum quoque pertinere huius beneficii partem, qui filium in cœlestis Principis haberet aula: idque sine impensa, & cura: quod nequaquam ij sortiuntur Patres, qui apud Principes nihilominus, quã ipsi sint mortales, liberos collocant: se quidem indignum, qui ob Dei amorem quicquam perpetiatur: si tamen pro sua clementia Christus I E S V tam multa pro nobis passus, tanto beneficio dignaretur, haud optatius, ac beatius quicquam posse sibi in hac vita contingere. Proinde que ille minas putaret, sua esse vota. Ceterum sciret se dudum sempiternæ Maiestati fidem obligasse, quoad spiritus mortales artus regeret, in paupertate, castitate, obedientia eidem seruiturum. citius, quam vt hanc fidem fallat, extrema omnia neeemque vel acerbissimam perpeffurum. Ipsi quoque Parenti longe fore consultius, si filium sponte tradat, commendetque Deo, & gratiam ei deposcat, qua vocacionis inastimabili dono perseueranter ad finem vsque respondeat, quam si faceffere

nego-

negotium ei conetur. Hoc enim, & irritum, & ipsi praterea noxium, illud vero salutiferum vtriq; fore. Hæc fere Stanislao ad Professorum domum agenti, quæ quidem distincte memoria conseruauerit, euenere.

Eius tēporis, quo in Romano fuit Collegio duo præcipue memoratur. Primum, cum eius visendi causa Ioannes Franciscus Commendonus Cardinalis venisset, Stanislauum abunde se humilitatis insignibus ornatum existimantem, prodire ad illum, ita vt erat, in obsoleto, quo ministerij sui causa utebatur, vestitu voluisse; nisi Patres habedam magis rationem amplissimæ Cardinalis personæ, quam Stanislai feruoris duxissent. Norat Commendonus ex multis legationibus per septentrionem obitis gentem Kostkam; satisque Viennæ Stanislai virtutem perspexerat: quare & hanc, & familiæ eius nobilitatem perhonorifico in digressu testimonio Patribus commendauit. Sed illud, quanto & apud homines, quodq; caput est, apud Deum, esset in precio clarius ostendit. Domesticis pro nota, & constanti probitate, quam a deo modicæ ætatis, recentisq; disciplinæ, venerationi omnibus erat: fuit-

*Inuisentem
Cardinalē
cupit adire
in sordida
veste.*

*Trāquilli-
tatem ani-
mæ precibus
à Deo vni
fratrū im-
petrat.*

que, qui grauius animo perturbatus, eiusque precibus multum tribuens, pro se ut Deum precaretur, orauit. Cui Stanislaus Pariter, inquit, concedamus in templum, & ante diuinissimum sacramentum fundamus preces; ei que nos commendemus. Eunt protinus. Habet Stanislaus non tam longam, quam ardentem precationem, ac repete ea tetra curarum nubes enuanuit: mensque socio ita conferenauit, ut confestim e templo, non omni modo solutus perturbatione recesserit, verum etiam insigni consolatione plenus & gaudio: quod hodieque superstes perspectæ fidei sacerdos, idem & concionator cum excellenti virtutis Stanislai testificatione rite, ac sanctè confirmat.

*Communia
poetatis
munera o-
bit singula-
ri cum lau-
de.*

Ad vltimum translatus Stanislaus ad S. Andreæ adeo cunctis in rebus absolutam honesti formam tenore æquabili tenuit, expressitque, ut vel consueta domesticæ disciplinæ munera obiens quendam illis splendorem insolitum, & lucem adderet. Itaque etiam tum cum eadem solum, quæ ceteri faciebat; plura tamen, atque ampliora videbatur præstare quam ceteri: ac sane præstabat; cum potius quomodo, quam quid facias spectandum sit: nec raro

raro qualitas operis in opus euadat. Ergo
 viuum omnibus erat cunctarum laudum
 exemplum : quodque magis est mirum,
 Institutores Nouitiorum nō dubitabant
 palam dum adhuc viueret, pro exemplo
 sodalibus, ad imitandū proponere. Eius
 modestia vultus, oculorum, incessus, mo-
 tuum omnium, parsimonia loquendi,
 verborum meditatio erat summa. In cœ-
 lesti illa oris specie ita calor emicabat cā-
 didissimæ mentis, & purissimæ lumen
 fulgebat integritatis, vt intuentibus vir-
 tutum omnium ac præsertim pudicitia
 amorem quasi afflaret. Nunquam tristem
 vidisses, aut tetricum : sed alacrem, sua-
 uemque permodesto, atque amabili vul-
 tu. Nempe ætatem ei floridam, non tam
 adolescentia faciebat, quam animus gau-
 dens, delitiisque beatæ vitæ sagineatus, to-
 tius boni fontem non per interualla re-
 gustans, sed quantum mortalitas patieba-
 tur assidue potans : atque adeo conti-
 nentius etiam ei quam mortalitas patie-
 batur inhærens. Sedulo Moderatores ad-
 uigilabant, ne nimio abreptus impetu
 spiritus, nequaquam pari præditum vi
 mortale vasculum immature desereret.
 Caterum ita iam suo pte nutu ferebatur,

*Exemplar
 est virtutis
 Sodalibus.*

*Semper
 modesto
 gaudens.*

*Fravo im-
 diget in
 curricula
 perfecta
 virtutis.*

In orationibus nullā patitur mentis euagationem.

Aestus cordis ex amore diuino gelida temperantur.

*Caeli Regi-
nā semper
suam Ma-
trem ap-
pellat.*

& acquiescebat in Deo; vt vita eius vere non assidua modo oratio, sed etiam contemplatio dici posset: præsertim ob insignem donum, quo diuinam vbique præsentiam acie mentis intuebatur. Iulius Fatius, quantum obseruare ipse potuerit, animaduersum sibi testatur, nullis euagationibus mentis inter orandum, aut meditandum obnoxium Stanislauum fuisse. Quo autem euagaretur, qui iam se totum, ac penitus in Oceanum immensum diuinitatis immerferat, vnde, quo se cumque verteret, nunquam emergeret? Cuius etiam caro iam animi didicerat affici studiis, vt posset cum regio vate profiteri: Sitiuit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea. Cor meum, & caro mea exultauerunt in Deum viuum. Certum est ipsum quoque ex animi redundantia, ita amoris diuini incendio incalescere, ita exestuare solitum corpus, vt pectori ad refrigerandum cor imbutos frigida panniculos necesse esset apponere.

Erga Dei beatissimam Genitricem iam prorsus animum induerat filij: suam Parentem appellare eam in omni sermone consueuerat: idque tanto cum sensu, adeo-

adeoque simplici ingenuitate faciebat ;
 vt audientibus partem suæ suauitatis as-
 spergeret. Multi id notarunt, æ præ cæ-
 teris Emmanuel Sa Theologus cum pri-
 mis sapiens, & præco Euangelicus, & vir
 optimus, qui cum aliquando comitem
 eum ducens ad Basilicam S. Mariæ ad Ni-
 ues, interrogasset, num sanctissimam Vir-
 ginem diligeret ; is humili quodam ge-
 stu, atque ore blandissimo respondit.
 Quid quæris Pater ? Est mea Mater. Ea-
 que voce, tali modo, ac sensu prolata
 valde commotus EMMANUEL, cum de-
 inde rem P. Generali narraret, aiebat
 sibi nequaquam visam eam hominis vo-
 cem. Ad hæc, cum frequentissime de
 augustissima illa mortalium, immor-
 taliumque Regina STANISLAVS lo-
 queretur, noua semper & magnificen-
 tissima quibus appellaret excogitabat
 nomina, & gradus, in quibus colloca-
 ret, altissimos : apparebatque graue
 illi esse, quod adæquare sui iudicij præ-
 stantiam nequiret verbis ; nec celsius
 quiddam vbi illam reponeret, inueni-
 ret. Ad salutationem Angelicam, sa-
 crum rosarium, precesque alias cum Psal-
 mis in laudem Virginis consuetas suauis-
 sime

*De ea ma-
 gnificentis-
 sime loqua-
 tur.*

fime afficiebatur. Cumque, quam liceret creberrime, in iis exequendis occuparetur officiis; animaduertebant Patres, id quoque exequi eum quadam cum venustate oris, & gratia extraordinaria, plane ut ei ab plena gratiæ Regina, cuius inseruiebat laudibus, præter morem indita videretur. Quin etiam est, qui rite confirmat, insolito splendore diuinitus lucentem Stanislai faciem ab se haud semel conspectam, familiarium Patris luminum non rarum insigne.

*Eiusdem
facies di-
uino fulgo-
re collucet.*

*Studium
macerandi
corporis.*

Inter iucunda hæc beatæ patriæ studia nihilo voluntate, aut conatu minore munera huius exilij propria, & laboriosa tractabat. Adolescentulus eius sanctitatis, & innocentiae nullum faciebat finem integerrima illa membra & obsequentissimum animo corpusculum afflicti. Nihil erat quod excelsum illud pectus pertimesceret: nihil existimabat arduum, nil supra suas ducebat vires: ostendens vim Apostolici dicti, Charitas omnia sperat, omnia sustinet. Quæ varia videbat in singulis laborum, abiectarumque functionum, ac pœnarum sponte susceptarum genera; ea ipse fame inexplebili & animo immenso appetebat vniuer-

*Animi
magnitudo.*

sa:

sa: inque humillimis, & contemptissimis ministeriis exultabat maxime, ac triumphabat. Nemo autem suspicetur, quia ingentibus ausis, generosisque feruoribus solet interdum transfiguratis se Diaboli in Angelum lucis, fraus misceri, in his siue leuitatem, siue ludificationem vllam Dæmonis fuisse permistam. Obedientia fidelis character, ac nota germanæ virtutis, certissimumque aduersus ludibria Satane munimentum probabat omnia, ac temperabat. Et quamuis ab suo sensu Religiosi quoque viri, in rebus, quæ honesti specie bladiuntur, sæpe recedant ægerrime; tamen Stanislaus mira cura ad leges ordinis, præsidumque nutum sese vbique formabat.

Insignis obedientia

Quamobrem intuenti mihi omnem eius cursum ætatis, primaque cum mediis, hæc cum extremis comparanti, haud dubie videtur semper ab diuino spiritu, tanquam manu fuisse ductus. Affluentium autem donorum, quæ deinceps alia super alia semper vberius congesta in eum è cælo sunt, quasi fons, & semen fuisse efficacissima, & vberissima donata ei à principio religiosæ gratia vocationis. Cui gratiæ cum se gratissimum, & obsequen-

*Sanctitatis
Stanislai
fons Gra-
tia Voca-
tionis v-
berissima,
cui egregio
ipse respon-
dit.*

quentissimum præberet Stanislaus, eaque
re largum illud, beatumque diuinæ beni-
gnitatis flumen in suum, vti oportet, ca-
put, fontemque refunderetur, perenni vs-
que commercio inde rursus emanans, ad
irrigandum, fœcundandumque egregie
præparatum, cultumque fidelis, & dili-
gentis serui agrum multiplici cum incre-
mento redibat. Quam efficax, & abun-
dans fuerit diuina vocatio, quamque ei
fideliter ipse responderit, non ex diuer-
sis, sed ex iisdem plane cernitur argumen-
tis. Consideretur diuturna constantia,
propositique custodia, in vexatione, &
corruptela domestica, assidua & varia
Societatis flagitandæ perseuerantia, tum
voti nuncupatio: postremo non Paren-
tes modo, & amplum patrimonium, de-
licias, opesque mortales posthabitas; sed
tantum etiam aditum discriminum, &
incommodorum: dum sanctæ pauper-
tatis auarus mercator tantum terrarum
peragrat, ab diuitiis fugiens, inhians nu-
ditati; quantum non temere ipsius pau-
pertatis odio, studioque auri mortales
cupidi obeant: longeque ardentius, quam
alij ad iucunda vitæ, vel ad honores fe-
runtur, ab molli ipse, ac splendido otij, ac
nobi-

nobilitatis sinu ad asperum, & horridum
humilitatis, & ærumnarum transit am-
plexum, quæque alia habet religiosa se-
ueritas sæculi votis aduersa. Vt vero fan-
ctam urbem contigit, domumque rece-
ptus est, quasi thesaurum tanto labore
quæsitum adeptus, nunquam satiabatur
gaudens. Et, quia ex abundantia cordis
os loquitur, plerique eius sermones insti-
tuebantur de beneficio religiosæ voca-
tionis, nec fere vnquam sine magnificen-
tia sententiarum; granditate verborum,
& vberibus lacrymis. Quodque propri-
um est ad summa, ac perfecta nitentium,
talia cum faceret, fecissetque, incusabat
se, ac dolebat, tanquam a deo incompa-
rabili dono esset ingratus. Mortalium
genus omne voluisset tanti boni parti-
ceps fieri, suosque nominatim propin-
quos, affines, Parentes; à quibus de cæ-
tero ita abstraxerat curam, vt perinque
ferret eorum mentionem, præsertim si
opes, nobilitas, vel quidpiam, vnde in
ipsum recidere existimatio posset, me-
moraretur.

Porro instituta Societatis tanti facie-
bat, tamque sibi apta rebatur, & congru-
entia, vt nihil supra. Natum ad illa, & fa-
ctum

*Quantifai-
ceret gra-
tiam Voca-
tionis.*

*Ad insti-
tuta Socie-
tatis mirè
factus,*

*Obedien-
tia summa.*

ctum intelligeres. Nec distabant ab opi-
nione facta. Ad ea, vt modo significauī,
volebat priuata sua pietatis studia exigi.
Legum erat omnium, disciplinæque do-
mesticæ seruantissimus : alacritatis ad
obtemperandum Moderatoribus singu-
laris, nihil quantumuis minutum videre-
tur, contemnens: & iussa non variis inter-
pretationibus ad suum accommodans
sensum, sed simplicitate, & fidelitate sum-
ma capeffens; ad eam scilicet, quam san-
cti viri describunt perfectionem enitens
veri obedientis, qui non quantum, aut
quale sit, quod præcipitur, spectat; sed so-
lo est præcepto contentus. Itaque missus
aliquando ad comportanda cum Clau-
dio Aquauia in culinam ligna, dum
Claudius feruori suo obsequens aggerat
vsque, & cumulat sarcinam; Stanislaus,
quod certum forte lignorum numerum
quem singulis itineribus ferrent, coquus
nominarat, demere cœpit, eumque se nu-
merū egressurum negauit, vt focij, quent
tanquam magistrum alioqui veneraba-
tur, ad eius obedientiam fuerit ardor ac-
commodandus. Hæc atque horum simi-
lia cum palam cernerentur ab omnibus,
Iulius tamen Fatius, ac Ruitius, qui insti-
tuto-

tutores & confessarij latebras quoque intimas scrutabantur animi, & immensas in eo reconditas cœli opes intuebantur multo videbant clarius, professique eo mortuo sunt, non potuisse in eo noxam obseruari. Ac nominatim de obedientia Fatius scriptum reliquit, visam sibi in Stanislao ad eum ascendisse gradum, ad quem celsissimum inter mortales potest. Nihil ei oblatum vnquam difficile, nullam ad rem tardum, aut cunctantem repertum: quam ob causam iucundè interdum appellabat eum, omnipotentem. Cum verò aliquando, vt valetudini seruiretur, temperare eius intentam assidue in Deum cogitationem necesse foret; eamque ob rem iussus esset tempus orandi contrahere, inde quidem visum principio modice tangi: verum id adeo tulisse quiete, tamque obedienter fuisse in potestate Rectoris, vt animi eius beata tranquillitas nulla ex parte commoueretur. Quod insigne est humilitatis documentum, incorruptaque vti dicere institueram, nota virtutis. Nam fere vt quisque maxime dulcedine quadam in oratione, cæterisque pietatis muneribus impletur; ita difficillime ea inescatus suauitate, ad

D com-

communem normam, nutumque Præfidi fingitur.

*Ingenio
erat per-
spicaci, &
viuido.*

Ornabant diuinas hæc STANISLAI laudes ipsa ornamenta naturæ. Neque enim tanta ad parendum alacritas ex hebetudine, vel ignaua quadam mollitie nascebatur ingenij; sed ex certa inductione animi, ac spiritu recto, quem fortitus erat. Quippe ingenio viuido erat, ac perspicaci: & consilij maturitate, prudentiaque longe ultra ætatem pollebat. Inter eius libellos post obitum vnus fertur inuentus, in quo cum diligenter animi sui sensa, & concessa diuinitus lumina annotasset, sapientiæ, vt aiunt, sane præ-

*Singularis
prudentia
in serendis,
regendisq;
piis collo-
quiis.*

stantis vestigia cernebantur. Quarum ego rerum specimen, cum libellum si nactus essem, desiderari hic à lectore non paterer. Nominatim autem dexteritas in eo quædam felicissima eminebat in familiaribus regendis colloctionibus, ac, si quando ad media prolaberentur, ad pia argumenta reuocandis: cum aptissime è sanctorum vitis exempla infereret, quæ perinde, ac si ipse spectasset, aut easdem gessisset res, ita narrans affectu suo, ac spiritu animabat. Neque hæc cum faceret, vel quicquam inde tribuebat sibi,

vel

vel de aliorum existimatione apud sese deterebat; sed mirifica aduersus omnes obseruantia, se tanquam in Angelorum *Indignum* cœtu versari dicens, indignum appella- *se iudicat* bat tali consuetudinè; studensque ex sin- *sociorum* gulis proficere, quæ in quoque cerne- *consistit.* bat separatim, à se deberi cuncta cen- sebat. Ex his omnibus, quam largo flumine gratia in eum diuinæ ad Societatem vocationis infusa sit, quam fideliter tradita ipse talenta exercuerit, quamque postremo certa nota eius consignatæ vitæ virtutes sint, liquido apparet.

Hoc nisu, & impetu fortunatus, ac rapidus cursor perexiguo tempore longissimum spatium virtutis emensus, destinatum apprehendit brauium. Mense ab Societatis ingressu decimo assumptæ in cœlum Deiparæ nocte, Patronam, matremque sequutus est suam: cum se iam circumageret annus, ex quo Viennam gloriosa fuga reliquerat. Nam tametsi certa profectionis dies prodita non est; tamen cum Viennenses literæ Kalend. Septembribus datæ, de ea tanquam recentissima loquantur, non in multos ante dies potest referri. Ipsa porro ex hac vita

D 2 migra-

*In Sancti
Laurentij
ex men-
strua forti-
tione pa-
troni cultu
supremum
contrahit
morbum.*

migratio, duo habuit singularia. Primum non vi naturali, sed diuino præter ordinem iussu existimata est contigisse. Deinde, & præsensit eam, & prædixit **S T A N I S L A V S**, imo etiam impetrasse coniectura est. Dies appetebat sancto Laurentio sacer, qui inclytus martyr ex more Societatis nostræ in menstrua fortitione **S T A N I S L A O** patronus obuenerat. Quamobrem celeberrimum optans agere eum diem tanquam ad stolum pretiosam, & vario distinctam ornatu parandam pridie institit à Rectore, multa sibi vt liceret effectu pia, perpeffu aspera suscipere: ex quibus leuissima quædam concessa; inter cætera, vt publice sese in cœnaculo verberaret. Ipso mox die festo, post obita rite diuina, omne matutinum tempus coquo administer exegit; sancto humilitatis, caritatisque negotio religiosum diei otium colens: quæ sunt feriæ Beatis in primis acceptæ. Secundum prandium interrogatus publice à Nouitiorum Magistro, quid interim mente agitasset, respondit, Ex ignis præsentia succurrisse sibi ignem infernum, quem se aiebat commeritum, & ignem quo **Beatus L A V R E N T I V S** tostus fuerat.

Pau-

Paulo post male incipit habere, iubetur-
 que collocari in lectulo. Commotiun-
 cula erat non febris, aut quicquam cura
 dignum; tamen STANISLAVS lectulum
 inscensurus, cum super eum benedicens
 salutare signum crucis manu figurasset,
 solemniter sua hilaritate adiecit, si DEO
 cordi est, ut hinc nunquam exurgam,
 fiat eius voluntas. Subinde febrim corri-
 pitur, quasi LAURENTII Patroni sui
 flammarum particeps factus. Cæterum
 perlevis fuit febris, tertiana, tertioque
 eius accessu mors consequuta. Itaque
 cum altero ante obitum die ad cubicu-
 lum superioris cõtignationis deducere-
 tur, post gratias Deo, & Societati de cu-
 ra, quæ ipsi adhibebatur, actas, affirmans
 sibi decessurum, aliquam admirationem
 iis, qui aderant, movit: ideoque subie-
 cit, si tamen Deo placitum fuerit. At po-
 stridie, cum affirmaret, ea se nocte obi-
 turum, suscipere fratres veluti ioco, non
 esse id vero simile, nisi forte cœli Regina,
 cui assumptæ facer instabat dies, secum
 assumeret. Post meridiem languore, ac
 sudore gelido occupatus, Patre Fatio ni-
 hil id esse, ut assolet, dictitante, affirma-
 vit diserte adesse iam haud dubie clausu-

*Prædicit
 suum obi-
 tum.*

lam vitæ suæ mortalis. Fecereque tandem fidem tum a deo constantia dicta, tum vires statim collabi vehementer cœptæ, atque deficere.

*Operat hu-
mi abse-
ctus mori.*

*Sacramen-
tis, & alijs
præsidijs
ad mortem
se compa-
ratis.*

Inde institit, uti finerent humi sese abiectum vltimū exhalare spiritum: Quod cum primo Rector negasset, iterum instanti, ex parte indulgendum ratus, hactenus concessit, ut humi cum culcitra sterneretur. Ita humi iacens diuinissima mysteria, & sua & circumstantium consolatione magna suscepit; ad preces, quæ adhibebantur, attente pieque respōdens. Sed illud fuit spectaculum fratribus per iucundum. Cuncti animaduertēre, vbi primum in cubiculo sacrosanctum Domini corpus apparuit, tanquam gestiente ad dilecti sui conspectum animo, dulcissima quadā amœnitate, & pulchriore solito hilaritatis flore virgineum eius os explicatum. Sub hæc ad Rectorem conuersus, Tempus breue est, inquit, & Patre prosequente illud Apostoli, reliquum est; ipse subiecit, ut præparemus nos. Ac velut de integro ad momentum illud æternitatis arbitrum se comparare exorsus, bis repurgauit confessione animum: veniamque ex fratribus cœpit roga-

roga-

rogare, quod minus recta eis præbuis-
 set exempla, ita ex animo, ac si vere ex-
 empla talia, non optima præbuisset. Cæ-
 terum quanto breuior vsura vitæ resta-
 bat, tanto eam occupabat intentius.
 Multas preces ab sanctis viris com-
 positas ei tempore accommodas vltro
 exequutus, sacram Crucifixi effigiem
 petit, eam statim porrectam manu te-
 nens, ac peramanter intuens, ore vti
 semper erat, lætissimo, plenum pietate
 ex cordis sui sensu colloquium institu-
 it: de beneficiis acceptis gratias beni-
 gnissimo Domino agens, quod se pro-
 creasset, quod proprio sanguine rede-
 misset, quod ad Religionem vocasset,
 ac cætera eius generis, rogans peccato-
 rum veniam, spiritumque suum in ma-
 nus illius commendans. Tum exorsus à
 pedibus sigillatim sacras plagas summo
 cum sensu exosculatur, simili que affe-
 ctu oblatam, qua valens utebatur, san-
 ctissimæ Virginis Matris suæ Imaginem
 complexus, atque osculatus est. Inde
 ad alios cælites versus, quoniam tempus
 aderat, quo patrocinia maxime conqui-
 renda, atque vsurpanda sunt, voluit si-
 bi Patronorum suorum è beatis cœli in-
 colis

colis nomina recitari, quos vnà cum iis, qui per singulos menses in Societate illi forte obtigerant, ex ordine in libellum retulerat. Postremo de more interrogatus, nunquid molesti resideret in animo, Nihil respondit: ac rursus, num esset paratus Deum euocantem sequi, iucundissime item respondit, Paratum cor meum Deus, paratum cor meum. Atque ita sancto oleo iam inunctus, altera manu rosarium, & quædam piacularia grana, altera sacrum cereum sustinens inter sanctissima I E S V, & Mariæ ingeminanda nomina viuere Deo cœpit: adeoque leniter felix ille animus ab suo corpusculo, quod fidelissimum socium, atque administrum habuerat, segregatus est: ei que tam viuendum colorem, oculos vsque eò nitidos reliquit, vt adstantes migratio fefellerit; mansit que deinceps venustissima in ore demortui species, quasi leniter, ac dulce renidentis.

*Lenissimè
expirat.*

*Moribun-
do diuina
Visiones vi-
dentur ob-
secta.*

Est, qui testatur, auditum sibi ea tempestate, cum prædicaretur publice, apparuisse moribundo clienti Beatam Virginem. Illud certe multi obseruarunt, cum iam proxime ab excessu abesset, oculosque fere tanquã sopore dulci quiescens, placi-

placide clausos haberet, conspecta interdum in vultu repente sereniore, cum oculorum hilari circūactu, dulciq; labiorum motu, & quasi subrisu, argumenta quædam suauissimæ voluptatis, qua animus vel in eo formidolosissimo agone perfruebatur: vnde coniectura fiebat præclaram ei quampiam diuinarum visionem rerum obiici. Iulius Fatius hora post noctē mediam tertia excessisse tradit: idem significat Varseuitius, cum scribit, spiritum Domino reddidisse, eadem fere hora, qua Dominus, & Saluator noster ad gloriosissimam Virginem Matrem suam excipendam cum Angelis è cælo scribitur descendisse. In codice quoq; , in quo defunctorum ad S. Andreæ memoria conseruatur, Stanislai migratio die 15. Augusti notatur. Qui faciunt, vt id certius existimē, quam quod prodidere quidam, hora noctis tertia migrasse. Tum id tempus, tum mor-

*Qua hora
mortuus.*

*Mors omnino
nova præter
veneranda
tura.*

D 5. Ea

*Statim re-
uelatur be-
atitudo a-
terna Sta-
nislai.*

Ea nocte ad domum Professam vni fo-
ciorum, qui statuerat prima luce Stanif-
laum inuisere, visus est semisomni alius
frater; qui monuit frustra iturum, vt vise-
ret ægrotantem. Iam Stanislaum esse in
cælo, quod cum is miraretur, iterum ille
affirmavit, iam Stanislaum esse in cælo;
denunciavitq; horam qua solutus vincu-
lis corporis, euolarat. Commotus ea de-
nunciatione socius, alteque cogitationi
impressam retinens, vbi diluculo primo
surrexit, quibusdam domi visionis seriem
enunciavit, trepideque se dedit in viam:
cumq; vita functum sodalem amantissi-
mum reperisset, cognita obitus hora, quod
sibi prædictum fuerat, plenus admiratio-
ne ibi quoque narrauit. Illud pariter ani-
maduersum est. Cû Stanislaus multas ob-
causas merito esset omnibus vnice carus,
magnæque expectationis; tamen perinde
quasi non de beata eius vita solum certi
essent, sed stillas ipse quasdam ex torrente
superfundentis se diuinæ voluptatis dei-
ceret magno omnes cum gaudio casus a-
cerbitatem tulisse: illud certâtes, vt quid-
piam e pauculis rebus, quæ sancto fratri
vsui fuerant, impetrarent, pro sacris pi-
gnoribus asseruandum.

Mor-

Mortis, eoq; modo obitæ vulgata fama *Concursum*
 ad exequias ingentem è Collegio, domo *ad exequias.*
 que professa exciuit sociorum numerum,
 tanto motu, vt eum concursum sanctita-
 tisq; nomen admirans Franciscus Tole-
 tus, qui post fuit Cardinalis, tumq; Theo-
 logiam in Romano Collegio nomine ma-
 gno docebat, dixisse feratur, en adolescens
 Polonus mortuus est, cunctiq; ad cadauer
 eius festinant. Nobis porrò vbi senes oc-
 cubuerimus, quid fiet? ad id, vt videtur,
 alludens, quod S. Augustinus cognita Ma-
 gni Antonij vita, & subita ex lectione eius
 duorum conuersione, dixit. Nec solum
 celebratum est funus; sed etiam tum alij,
 tum primarij Societatis Patres, pedes de-
 mortui tanquã sanctas reliquias religiose
 exosculati sunt. Hæsitq; in animis omni-
 um tam dulcis sensus ex admiratione di-
 uinæ clementiæ, talia in suis famulis per-
 petrantis, vt accumbentibus ad mensam
 sponte fluerent lacrymæ, & memoriam
 reficiendæ naturæ rapax illa cogitatio ex-
 tingueret.

Deniq; quam singulari cum sanctitatis
 opinione Stanislaus decesserit, duo appri-
 me testantur. Primum, quod adolescens,
 ac Nouitius præter Societatis morem, in
 ligneo *Primus ad*
S. Andrea
sepultus, &

*in privato
loculo ob
Sanctitatis
præstantiã.
Corpus diu
incorru-
ptum.*

*Litteris e-
ius vita cõ-
signatur.*

*Ornatur
statim Be-
ati titulo.*

ligneo est conditus loculo, qui discretas, ut æquum erat, ad posteritatis venerationem sanctas illas reliquias reseruaret. Quanquam non erat tum causa vlla discriminis. Namque illud nouo in templo S. Andree, quasi consecrandæ ceteris postea sequuturis humo, & lapidi pretioso in fundamenta ponendo, primum sepultum est immaculatum corpus: quod multos annos haud sine peculiari Numinis cura integrum incorruptumq; permansit; quasi etiam tum conseruatæ olim vigor virginitatis animaret. Deinde, quod mors iuxta ac vita visa eiusmodi est, ut censuerint Patres cunctæ statim Societati, quod luculenter fecerunt, separata epistola nunciandã. Paulo copiosius eadem in Lusitaniam Iulius Fatius scripsit, summo ut apparet studio, ut qui gratissimæ cælo illius animæ diuitias interius norat. Eadem mox alij prosa, & carmine celebrarunt. In Polonia maxime, venerationi tanquam Beatus cœpit illico esse: multiq; ex eo regno Stanislai sanctitatis nomine adductos se profitentur, ut nomen in Societatem darent.

Ad hæc picta eius imago in Cracouien-
si Regia inter regni Patronos posita est.

Eadem

Eadem cum Beati titulo longo post tempore typis excusa Romę autoritate publica, & anno M. DC. vulgata. Tertio inde anno Clemens ipse VIII. Pontifex Maximus in quodam diplomate appellavit Beatum: ac die, quo obiit, anniuersario decem annorum, totidemque quadragenarum indulgentiarum inuisentibus positum in eius patria Dei Matris sacellum Fabiani Konopaski, qui summi Pontificis cubicularius, affinitate B. Stanislauum contingebat, rogatu, anno M. DC. IV. concessit. Postremo Paulus V. quo nunc Patrore summo gaudent Christianę gentes, cum Alexandro Peretto Cardinali Montalto Nationis Polonę Patrono, & Andrea Opalinio, nunc Posnaniensi Episcopo, tum Pręposito Plociensi, eodemque regio ad Pontificem legato, orantibus, rem ad consilium sacris ritibus prępositorum reiecisset: rursus instante Eleonora Ursina Alexandri Ducis Sfortiæ coniuge, vt publice colenda in templo S. Andreę cum accensa lampade ac votiuis tabellis Beati effigies proponeretur, concessit anno M. DC. V. pridie assumptę Virginis & anniuersarij Stanislai. Qua statim ab Andrea regio legato multis cum facibus honorifice

Eodem appellatur à Clemente VIII. Pontifice.

Pauli V. autoritate effigies est in templo cum lampade ac votiuis tabellis proposta.

fice exposita, cum postridie conuestito raptim sericis aulæis templo, quod potuit ex tempore editum celebritatis esset, Poloni, inter quos legati studium eminebat, haudquaquam extemporaria illa significatione contenti; die octauo suo dignam magnificentia celebritatem instaurarunt. Eo die ab lacunari ad solum parietibus damascena, auroq; intexta veste fulgentibus, adhibitis seu voce, seu musicis instrumentis tota ex vrbe nobilissimis canendi artificibus, cum legatus, & flos Polonæ nobilitatis adesset, magnusq; ceterorum concursus; sacrum, Paulo Ifernienfi Episcopo faciente, Vespertinæq; preces cærimonia magna peractæ.

*Ornatur
sepulcrum.*

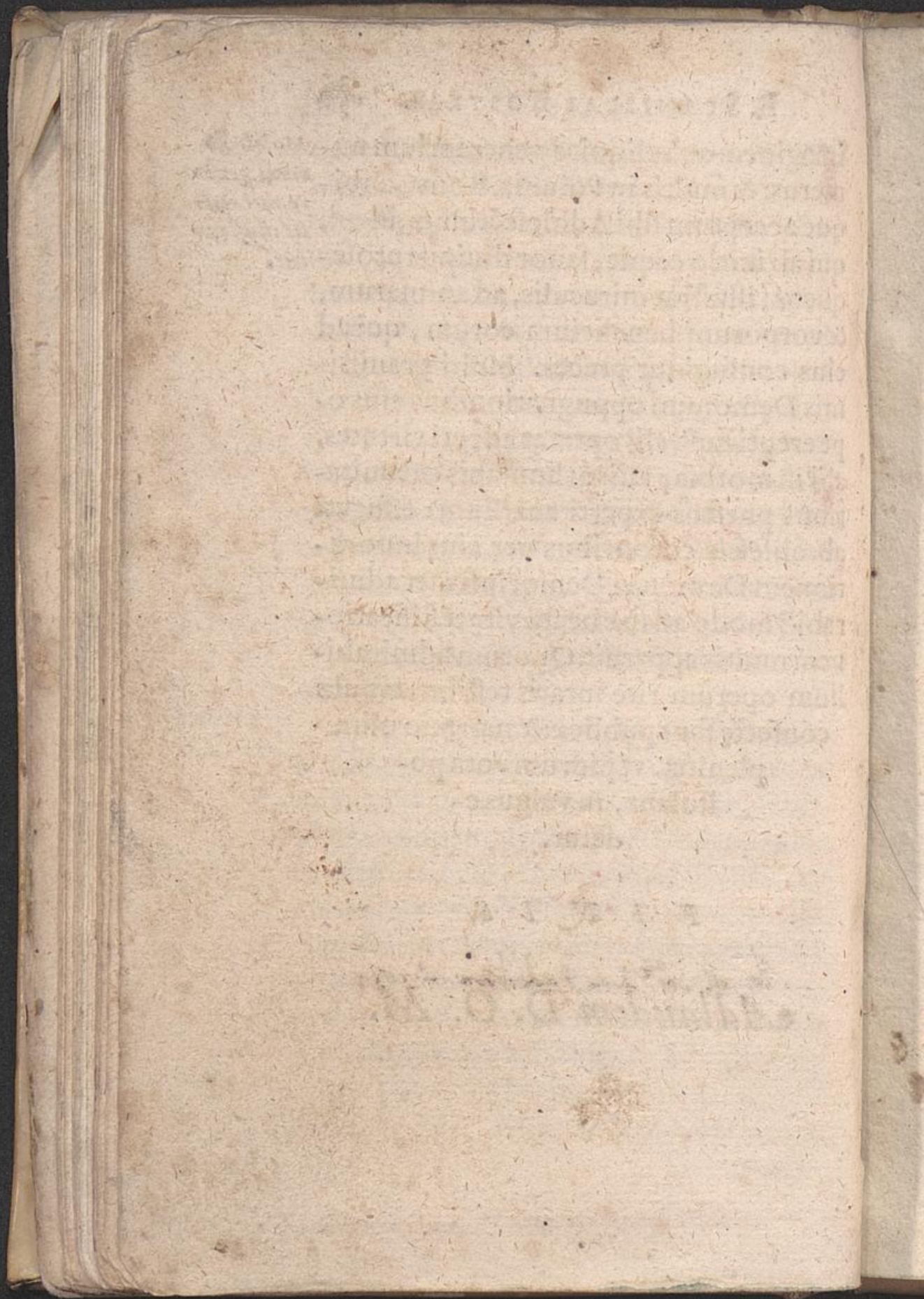
Accessit proximè tum ex plasticis opere circa beati Imaginem, tum auratis circa sacra ossa clathris, pretiosa veste, pensilibus ex argento lychnis, ceteroq; apparatu cum artificio, tum sumptu illustris ornatus, Eleonoræ Vrsinæ, & Polonorum imprimis liberalitate: qui magni pretij aliquot etiam aureos torques, nouum prope genus ornamenti, misere: Deo nimirum cumulatiora reddente Stanislai cineribus, quæ Pater viuo exprobrabat imperite abiecta. Augeturq; in dies sacram
imagi-

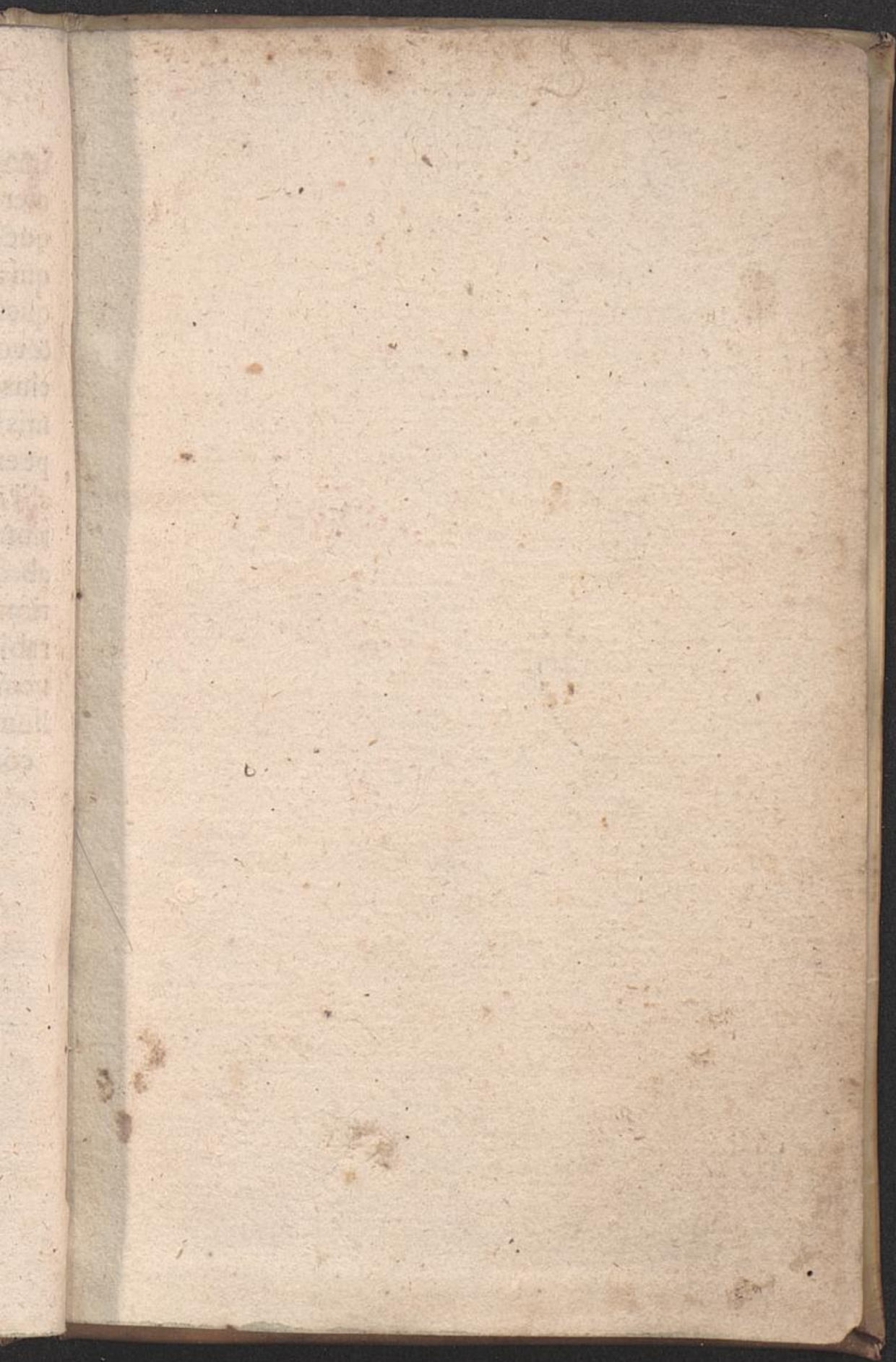
Imaginem ac reliquias venerantium numerus: & multis in Polonia, Romæ, alibi-
 que acceptum sibi Adolefcētulum, idem, qui ab initio cœpit, fauor diuinus profere-
 quens, illustrat miraculis, ad animarum, & corporum beneficium eorum, qui ad
 eius confugiunt preces. Multi grauissimis Dæmonum oppugnationibus eius o-
 pe erepti sunt: alij optatas adepti virtutes, alij in morbis, aliisq; humanis calamita-
 tibus præsens experti auxilium: effugati ab obsessis corporibus per eius inuoca-
 tionem Dæmones. Deniq; ipsemet admirabili modo ad suæ beatæ vitæ testificatio-
 nem multis apparuit. Quorum admirabili-
 um operum rite iuratis testibus tabulæ
 confectæ sunt publicæ: & narratio olim
 plenior, vt piorum vota po-
 stulant, in vulgus e-
 detur.

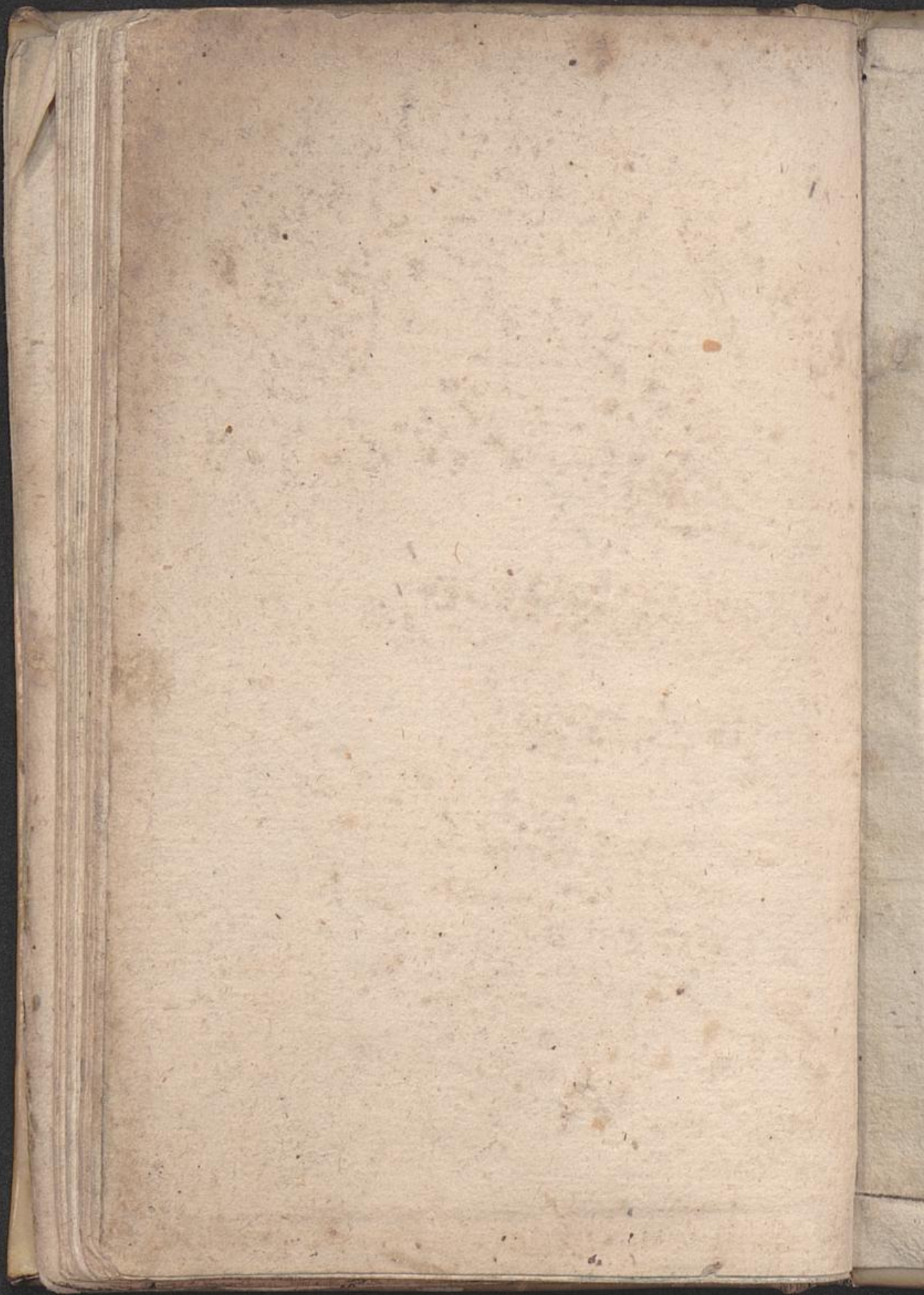
*Muleis in
 omni gene-
 re miracu-
 lis illustra-
 tur.*

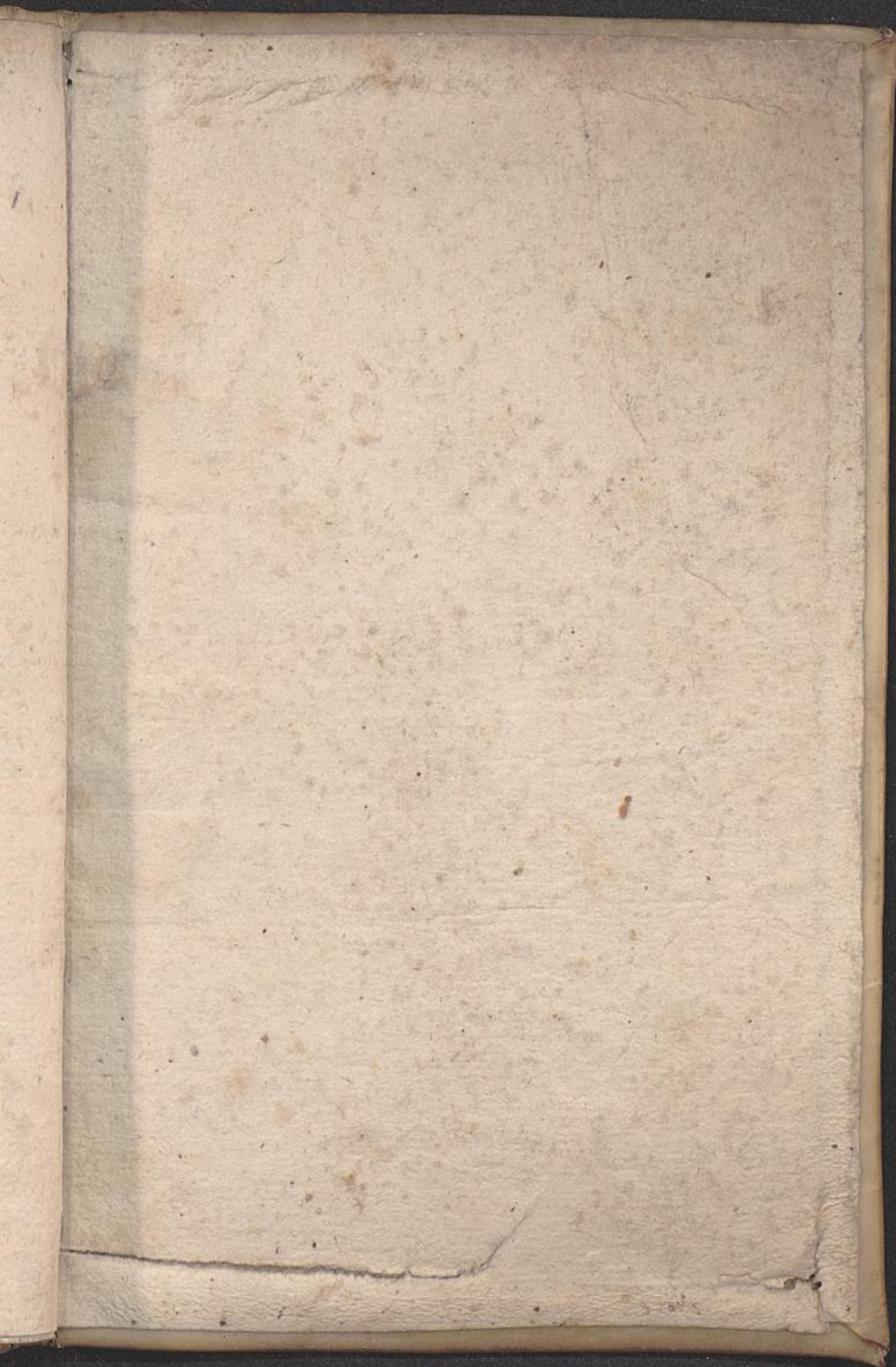
F I N I S.

Lib. Coll. Soc. J. J. Paderborn. a. 1612.
 Ad laudem D. O. M.

VITA R

OM

...

...

...